

[Aksel Larsen.]

endeligt vedtagne i folketinget — forslag til love og beslutninger bortfalder ved folketingsårets udgang.“

Det harmonerer til dels med et svar, der er givet til udvalget, men som desværre ikke var optrykt i betænkningen; derfor var jeg ikke bekendt med det ved anden behandling. I dette svar, som egentlig er et svar på noget helt andet end det, vi her diskuterer, siges det:

„Såfremt lovforslaget vedtages ved tredje behandling, inden folketinget tager ferie, består forslaget, uanset om folkeafstemningen og stadfæstelsen først finder sted efter folketingsårets slutning, idet kun ikke endeligt vedtagne forslag til love og beslutninger bortfalder ved folketingsårets udgang. Det antages såvel i den statsretlige litteratur som i praksis.“

Men her er det, statsministeren er blevet snydt af formuleringer, af sine egne sagkyndige og af embedsmænd, for den sidste sætning, jeg læste op:

„Det antages såvel i den statsretlige litteratur som i praksis“,

går overhovedet ikke på spørgsmålet om, hvornår en folkeafstemning skal finde sted. Den går på noget helt andet, nemlig at grundlovens 30 dages frist for stadfæstelse, for så vidt angår lovforslag, der undergives folkeafstemning, først regnes fra dagen før folkeafstemningen. Ja men det er da en selvfølge; det er der ingen som helst strid om. Men det er slet ikke det, sagen drejer sig om. Den drejer sig om, hvorvidt et lovforslag er endeligt vedtaget eller ej. Ifølge grundloven er et lovforslag om ændring af valgretsalderen ikke endeligt vedtaget, før det er bekræftet ved folkeafstemning. Først derefter kan det stadfæstes. Et lovforslag er endeligt vedtaget, når det er modent til stadfæstelse af en ansvarlig minister og af kongen. Et lovforslag om valgretsalderens ændring er ikke modent til stadfæstelse, før det har været underkastet folkeafstemning. Det turde være ganske klart.

For en sikkerheds skyld har jeg set efter

hos de sagkyndige, som ministeren mener han påberåber sig uden at kende dem. Her står jeg med Poul Andersen: „Dansk Statsforfatningsret“. Jeg kan oplyse, at Poul Andersen i sit digre værk omtaler valgretsalderen til folketinget på side 23, side 32, side 35, side 45, side 50, side 63, side 76, side 79, side 240 og side 334, men det er alt sammen historisk og har intet som helst med principperne at gøre. Så har han et par bemærkninger side 339 og 345, som man henviser til i svaret til udvalget, men der taler han slet ikke om dette spørgsmål, hverken om valgretsalder eller om folkeafstemning, derimod om stadfæstelse, og hvornår den skal finde sted. Der findes, så vidt jeg har kunnet nå at gennemlæse denne digre bog, intet i den, der bekræfter statsministerens påstand her i tinget om, at der blandt de statsretssagkyndige er enighed om, at såfremt et lovforslag om valgretsalderens nedsættelse eller ændring vedtages ved tredje behandling, inden folketinget tager ferie, består lovforslaget, uanset at folkeafstemningen og stadfæstelsen først finder sted efter folketingsårets slutning.

Så har vi her Max Sørensens „Statsforfatningsret“. Jeg skal ikke bruge megen tid til det, men sige, at her er det samme forhold. Max Sørensen beskæftiger sig slet ikke med dette. Det er ikke faldet de statsretskyndige ind, at nogen regering kunne få den tåbelige idé, at når man har et lovforslag, der efter forfatningen skal til folkeafstemning, kan man vente til det næste eller et senere folketingsår. Det ligger jo i statsministerens fortolkning. Hvis det ikke skal til folkeafstemning, inden dette folketingsår slutter, behøver det heller ikke at komme til næste år; man kan vente 3 år, 6 år, det gør ingenting. Jeg tror, statsministeren skulle tænke over dette og gøre sig klart, at der intet findes, hverken hos Max Sørensen eller Poul Andersen, der på nogen måde understøtter den opfattelse, statsministeren har gjort gældende her, formentlig på regeringens vegne og formentlig i ukyndighed om de statsretssagkyndiges meninger og uden at have